Մանրամասն էֆքեար ունի 300 նիւսխէ վերբերող, ունէվի գրքյաթի, Իսթան պոլ իչին կէլեր ադեթ 250, վե ալթը այլեղը 125 ղրշ. վե թաշրալար իչին բոսթա փարա-սը տախի իշինէ օլարագ, ունէվի գէյմեթի տեղ ադեթ 250, վե ալթը այլեղը տախի 125 ղրշ. օլաճագ տեր։

Վե պէհէր նիւսխէսի 40-ը փարաեա սաթըլաճագ տեր։

Մասիսի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իլանաթքն պէհէր սաթրը իլի, պիրինճի սեֆատա 3, իքինճի սեֆատա 2. վե իլանինճիս. վե այիր սեֆարատա 1 էր ղրշ. ալինմաղ տեր։

Մեկթուպ վե սուրեի, Պէյ-օղլունատա Յօղրու-եոլու 467 նիւմէրօլու խանէ տէ ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՑ թաղամանէսինէ, Կարապետ Յ. Փանասեան իմզին կէսնաէրիլէճէք տեր։

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ 8 · ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՄԻՆԷ · ١٣ ԱՂԱ ՄՈՒՀՈՐԷՄ ١ · 1869 ԱՊՐԻԼ 8 ՇԱԼԸ · ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ ԱՊՐԻԼ 20 · ՆԻՒՄԷՐՕ 895

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ 8.

ԹԱՐԻՃԻՑԵԼ

ՖՐԱՆՍԱ ՎԷ ԹԻՐՔԻԱ

Ֆրանսա խարիճիյէ նազրընդն, Գավանին մէճլիսինատ Ժիւլ Ֆավրա վերտիյի ճէվապ տրը։

«Պատէհու Մ. Ժիւլ Ֆավր, Շարլ վագաալարընատն եալընզ եունան մէսէլէսի իւզերինէ սէյլէմիշ տիր. միմայիլեյհ ճէնապէրի, բոլեթիգասը նր տէյիշթիրմիշ, եախատ չէօյլ սէօյլեյէլիմ, իւչ թարզ բոլեթիգա իթթիհամ իթմիշ տիր տէյի հիւքիւմէթի թայեիպ իթմիշ տիր. մէրգումուն զանընճա, պիզ եունանընընը հիւզ իսթիւնէ պրագմիշ. թէզլիկ իթմիշ. վէ Շարլ խրիսթիանարընընը հիմայէ իտէճէք եէրատ. մազրում օլան գուվվէթսիզ գարշը, գուվվէթլեյէ եարտամ իթմիշիզ տիր։

Ամիվ օլունսուն պիզէ տիմէյէ քի, Մ. Ժիւլ Ֆավրը, նէ վագաալար, նէ նիյէթ ու մագսատիմիզ. նէ միւտախէլէմիզին էհէմմիյէթինի, վէ նէ տախի մուարազայը թէսքին իտէն գօնճերանընդն սրֆաթը իւզերինէ թէքմիլ պիր մալիւմաթը եօք տուր։ Մ. Մութիէ, զաթէն հիւքիւմէթին պու խուսուստա իթթիհամ իյէտիկի բոլեթիգանընդն սէպէպլերինի պեեանլէ թէպրիյէյի զեմմէթ իթմիշ տիր. Հիւքիւմէթին պիրինճի էֆքեարը, պիւթիւն էւրոպանը ամէնէ վերէպիլեր պիր մուարազանընդն էօնիւնիւ ալմագընդան իպարէթ օլմուշ տուր։ Կիրիա իսլամլը զուհուր իթմանքտէ, պիզ անը թայեիպ իթմանք. վէ իսլամլը հիշ պիր վէճհէյէ թէշվիգ իթմէմէսինի եունան հիւքիւմէթինէ նասիհաթ իթմանք։ Մուհարէպէնին ուզանարընը կէօրտիւկիւ միւզտէ, միւմքին մէրթէպէ, գան տէօքիւլմէսին, ն էօնիւնիւ ալմագ իշին, հիւքիւմէթի Օսմանիյէնէ միւրաճաաթ իթմանք, լաքին հիշ պիր վագրէթ կիրիա ճէզիրէսինի եունանա թէրք իթմէսինի թէքլիֆ իթմէմիշիզ տիր։ Ս. Ռանրատան, պիրտէն պիրէ Պապը–ալինին իւլթիմաթօմուզ հուր իթմանքտէ, ատէթի գասիմէմիզ իւզրէ, սուլհ ու սալահը ումումինին պուգասընա ճահա ու իրատամ իթմանք։ Պիզ պու նիյէթտէ իլէն, պիրտէ Փարիստէքի Բրուսիա էլչիսի գէկ. 21տէ, տէյիլ Շարլ վագաալարընա գաթիէն պիր հիւսնի նէթիճէ վերմէք, իլա, սուլհ ու սալահա խալել կէթիրէպիլեր մուարազալարընը էօնիւնիւ ալմագ իշին պիր գօնֆերանս ագտ իսրմէսինի պիզէ թէլեֆ իթտի։ Դեկ. 22տէ, Բրուսիա էլչիսի Մ. Գոնթ տը Սթաքելպէրկ, Բրուսիանընդն թէքլիֆինէ սահապէթլեք իյէտիկինտէ, պիրա թերէտիւա, մէզքիւր թէքլիֆի գապուլ իթտիք, տէյլ Շարլ իշէրինը թէսվիյէ իթմէք իւմիտի իլէ, չիւնքի անլերի թէսլիյէ իթմէք մատտէսինին տէմիլ գոնֆերանս, իլա պիր գոնկրէ իլէ տէհալա օլունամազ օլսուզուն պիլիր իտիք, իլա սուլհ ու սալահա խալել կէթիրէպիլեր մուարազալարընը էօնիւնիւ ալմագ նիյէթի իլէ։

Գոնֆերանսընը մագսատ տախի պու օլմուշ տուր, իշ պու մագսատ վասրլ օլմագ իշին, մէսէլէյի հուտուտ թահթընա ալմագ լազըմ իտի։ Մ. Ժիւլ Ֆավրը, Եունան մէնֆաաթլարընը կիւյա գուրպան իթմիշիզ վէ անը թէզիլ իյէմիշիզ կիսի պիզի թայեիպ իթմիշ տիր։ Պու պապատ օլունան թայեիպլէր հագգընը տրը։ Եունանընն մէնֆաաթլարընը գուրպան իթտի՞ք մի։ Եունանընն նէ տաքէրի, նէ տօնանմասը վէ նէ տախի ագչէսի վար իտի, պունու քէնտիսի պէեան իթմիշ տիր։ Պուլկարիս գապինէթօսունուն եէրինէ կէչէն գապինէթօ մուհարէպէ իթմէյէ միգդէտիր պունմատընընը թասթիգ իթմիշ տիր։ Էկէրչի պիզ Թիւրքիէտը, քէնտի թէչէպպիւտանտան Ֆարիզ կէվէսինի նասիհաթ իթմիշ օլմասա իտիք, Եունանընն իչի պիրմիշ իտի. պիզ Եունանը եէնի իսթիւնէ պրագմագդա, իրանը գուրթարտրդ (թահսին ալեամէթլէրի)։ Եունանը թէզիլ իթտի՞ք մի, պիզ Եունանատան, նամուս վէ հայսիյէթինէ օգանընը սուրթմէք, ագչէ վէ արազի վերմէսինի վէ եախօտ ադիվ տիւմէսինի մանթուպ իթտի՞ք մի. գունլարընն հիշ պիրիսինի իսթէմէտիք, վէ քէնտիսի դայէթ զայիֆ օլսուզ իչին թէքէպպիւրինէ թօգունանճագ պիր թէքլիֆ իթմէքլիքտէն իճթինապ իսթէյէրէք, եալընզ պիր թիւն սինէսատա գապուլ օլունան հուգուգ միլլիյէ մէպատէրինի դապուլ իթմէսինի մանթուպ իթտի՞ք. Գատր ու հասիյէթինէ թէհտիտ կէօսթէրտիք, չինքի. էրբօր, սուլհ եախօտ մուհարէպէ մի օրանագ տէյի անլամագ իչին, հուգուգ գուվվէթինտէն մատատա, սայիր պիր դուվվէթմուլք օրմանան քիւչիւք պիր տէվլէթին գապարընա միւնթազըր օրմանա մէճպուր օլմուշ իտի. պէօյլէ պիր թէհտիտ իթմէքլէ, մէկէրչի անը թէզիլ մի իթմիշ օլսուզ (թահսին ալեամէթլէրի)։ Գոնֆերանսը զէվզ էնէնլէր տախի օլսուս պաղըլար, գոնֆերանս քէնտի տուլդուսունա մուդայիր հիւքմ իթտի տէտիլէր, էօյլէ օլսուն. գոնֆերանսընն ճէպր գուլանմատա պիր հուգուգա եօգ իտի, մուարազատան եվվէլ իլք տէֆա օրադագ միւնասէպաթը տօսթանէնին իպգասը իչին լազըմ կէլէն շարթլար իւզերինէ միւզաքէրէ օլունմուշ տուր։ Մեմուլիմլիկն զայրի սուրթմէտ պիր մուհասէնաթա մազհար օլմուշ տուր։ տէյիլ եալընզ Եունանատա, իլա, Ուլահ-Պուլգանատա վէ Պօնատատա տախի տա-յիլի հալ եէնիտէն իպգա օլմուշ տուր։ Ասայիշ հիւքմ իթտիկի թագտիրտէ, մէնֆաաթլար ատուտ պիր հալ իւզրէ եէնիտէն թէֆթիշ ալընը։ ահոնատէ-լերին միւատատէ իթտիքլերի գատար, պիլ տախի մէգքիւր մէնֆաաթլար թէֆթիշինէ իհտագ օլաճագդր։

1856տա պազը կէօնա մուգավէլէլէր էյտէ իթմէք իչին գանընմրզը տէօքտիքտէն մատատա, ադճէլէրիմիզի տախի թէլէֆ իթտիք. պիզ մէգքիւր մուգավէլէլերի պագը սագլատաճագդր. մուգավէլէլեր տէհքեամընճա, Օսմանլը հիւքիւմէթինին արազիսի թէմամիյէթի քէֆալէթ թահթընա ալընմը օլսուգտան մատատա, Սուլթանընքէնտի թէպատարը իլէ օլան իւնսիյէթինտէ, էճնէպի տէվլէթլերինտէն հիշ պիրի միւատախէլէ իտամէզ. Խամի, պունատան, նասիհաթ վերմէյէ հուգուգսուզ մուգ օլմամասը մը նէչէթ իտէր, իսմը. 1856 ահանամէսի ահքեամընճա, Զաթը Շահանէ իլէ թէպատարը պէյնինտէ ճէրէնան իտէն իւնսիյէթինէ ալէնէն գարշմանա հուգուգ մուգ եօգ տուր։

Մ. Ժիւլ Ֆավը, Արօրատա ճէզիրէլերի թարաֆընատան կէլէն մէպուսլարա հիւսնի գապուլէյէթ իպրագ իթմէմիշիզ տէյի պիզի թայեիպ իթմիշ տիր։

Պունա ճէվապ օլարագ տէրիմ քի, խարիճիյէ նէզարէթի, իշ պու մէպուսլար թարաֆընատան տօղրուտան տօղրու պիր իմթահ ախզ իթմէմիշ տիր։ Նապէնը Եունանէլչիսի Մ. Ռանկապէ, պու մէպուսլար իլէ խարիճիյէ նէզարէթի պէյնինտէ պիր վասրթա օլմուշ տուր։ Օլ վագրթ, պէն Փարիսատէ տէյիլ իսմ, վէ Օսմանլը թէպատարը թարաֆընատան կէօնտէրիլէն Եունան էլչիսինին թատահուպ իթտիկի մէպուսլարը խարիճիյէ նէզարէթի թարաֆընատան գապուլ օլունմամասընը թատիի պիր քէյֆիյէթ իտի (թահսին ալեամէթլէրի)։ Էկէրչի մէպուսլար տօղրուտան տօղրու խարիճիյէ նէզարէթինէ միւրաճաաթ իթմիշ օլսա իտիլէր, պաշգա կէօնա պիր գապուլէթ պուլուրլար իտի. լաքին, զաթը Շահանէ իլէ թէպատարը պէյնինտէ ասլա միւտախէլէ օլունմամասընը իլան իթտիկիմիզ վագրթ, զաթը Շահանէ թէպատարընատան օրան մէպուսլարը Եունան էլչիսինին մարֆէթի իլէ գապուլ իթմէք միւմքի՞ն մի իտի (աշքեար պիր չէյ տիր) (թահսին ալեամէթլէրի)։ Էկէրչի մէզքիւր մէպուսլար տօղրուտան տօղրու միւրաճաաթ իթմիշ օլսալար իտիլէր, անլարէ իյի նասիհաթլար վերէպիլէր իտի՞ մի. Ռանկապէ, պու մէպուսլարը իլէ խարիճիյէ նէզարէթի պէյնինտէ պիր վասրթա օլմուշ տուր։ Օլ վագրթ, պէն Փարիսատէ տէյիլ իսմ, վէ Օսմանլը թէպատարը թարաֆընատան կէօնտէրիլէն Եունան էլչիսինին թատահուպ իթտիկի մէպուսլարը խարիճիյէ նէզարէթի թարաֆընատան գապուլ օլունամասընը թատիի պիր քէյֆիյէթ իտի (թահսին ալեամէթլէրի)։ Էկէրչի մէզքիւր մէպուսլար տօղրուտան տօղրու միւրաճաաթ իթմիշ օլսալար իտիլէր, անլարէ իյի նասիհաթլար վերէպիլէր իտի՞ մի. Ռանկապէ, պու մէպուսլարը իլէ խարիճիյէ նէզարէթի պէյնինտէ պիր վասրթա օլմուշ տուր։ Օլ վագրթ, պէն Փարիսատէ տէյիլ իսմ, վէ Օսմանլը թէպատարը թարաֆընատան կէօնտէրիլէն Եունան էլչիսինին թատահուպ իթտիկի մէպուսլարը խարիճիյէ նէզարէթի թարաֆընատան գապուլ օլունամասընը թատիի պիր քէյֆիյէթ իտի (թահսին ալեամէթլէրի)։ Գոնֆերանսը զէվզ էնէնլէր տախի օլսուս պաղըլար, գոնֆերանս քէնտի տուլդուսունա մուդայիր հիւքմ իթտի տէտիլէր, էօյլէ օլսուն. գոնֆերանսընն ճէպր գուլանմատա պիր հուգուգա եօգ իտի, մուարազատան եվվէլ իլք տէֆա օրադագ միւնասէպաթը տօսթանէնին իպգասը իչին լազըմ կէլէն շարթլար իւզերինէ միւզաքէրէ օլունմուշ տուր։ Մեմուլիմլիկն զայրի սուրթմէտ պիր մուհասէնաթա մազհար օլմուշ տուր։ տէյիլ եալընզ Եունանատա, իլա, Ուլահ-Պուլգանատա վէ Պօնատատա տախի տա-յիլի հալ եէնիտէն իպգա օլմուշ տուր։ Ասայիշ հիւքմ իթտիկի թագտիրտէ, մէնֆաաթլար ատուտ պիր հալ իւզրէ եէնիտէն թէֆթիշ ալընը. ահոնատէ-

ղորդութիւն ալմանա հազը օլանլարընն հէբսինէտէ, Ս. Պետրոս բէսուլէ հիւրմէթէն, մուաֆիյէթի ումումիյէ իհսան իսէճէյինի միւպշիր պիր նամէ չընգարմիշ տրը։

ՏԱԽԻԼԻԾԵԼ

Զաթը սատարէթբէնահիլերի, սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, Պուլղար քիլիսէսինին, Ռում քիլիսէսինատէն այրըլմասը մէսէլէսի իչին Պէպէքտէ վագը սահիլ խանէլերինատէ թէճճմիւ իտէն պիր մէճլիս սէպէպինտէն բազար կիւնիւ Պապը ալէյէ կիթմէմիշլէր տիր։

Լաքին հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր քի, մէզքիւր մէճլիսատէ մէսէլէ գաթիէն թէսվիյէ օլուպ պիթմիշ մի տիր։

— Էճնէպի վաբօրլարընն տուրաճագլարը եէրլէրինի թային իթմէք իչին, պիր Պապը ալի մէմուրու իլէ պաշգա պիր կէօմրիւք մէմուրունատան վէ հր պիր սէֆարէթիանէ թարաֆընատան թախսիս օլունան պիր վէքիլտէն միւրէքքէպ օլսուզու, վէ Հօպարթ բաշա հազրէթլերինէ բիհասէթի թահթընա պուլունտուզու հալտէ, պիր գօմիսիօն իհտասընա տայիր։ Պապը ալի ճանիպինտէն Տ'ր–սէատէթտէ պուլունան քեաֆֆէի էճնէպի սէֆարէթլերինէ պիր Նամէի ումումի իրսալ գըլընմրշ օլտուզու լա Թիւրքի զազէթասընտա օգունմուշ տուր։

— Բրէնա տը Կալ հազրէթլերի, Նաում թէսթրօսու տիրէքթօրունա, տէօրթ հիւզ ֆրանգ գըյմէթինտէ պիր թօպու իթա էյլէմիշլէր տիր։ Նաում թէսթրօսու տիրէքթօրունուն, բրինէս հազրէթլերինէ պէշ լիրալըգ պիր բուքէթ վերմիշ օլտուզու իչին, միւշարիլէյհա հազրէթլերի, պունա պէտէր տիրէքթօրու միւմայիլէյհէ քինտի ֆօթօկրաֆընը կէօնտէրմիշ տիր։

— Ճիւմա իրթէսի սապահընը, Շերքէթի խայրիյէ վաբօրլարընատան 1 նիւմրօլու վաբօր, Պողազ իչինէ կիրտիրիքէն, Ռումէլի–գավաղը իլէ Անատօլու–գավաղը արասընտա, տէվրիյմիշ պիր սանտալա թէսատիֆ իթմիշ տիր քի, մէզքիւր սանտալ իւզրինտէ պիր ատամ պուլունմագտա իտի. մէզքիւր վաբօրուն գարտանը, մէրգումու վաբօրա ամրշ վէ տէվրիյմիշ օլան սանտալը տախի Ռում–էլի–գավաղընա գատար կէօթիւրմիւշ տիւր։

— Խչիւնճիւ գուրէնայի հազրէթի շէհրիյարի սատատէթլու Զիյվ'ր պէյ էֆէնտի, Խրտիվի Մըսրը տամատը տէվլէթլու Մէնուր բաշա հազրէթլերին միւշրիւլիք մէնշուրի հիւմայունունու պէրատլը ալարագ, վէ վաբօրու մախսուսա բաքիպէն, ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Խակէնտէրիյէ ճանիպինէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

— Ռուսիա իմբէրատօրու թարաֆընատան Տաղիսթանը չէյխ Շամի էֆէնտիէ ռուսատ վէրիլտիկինտէն, պու սէնէ ճիհադա զիհարէթէ կիթմէք իւզրէ, ֆամիլեասըյլա պէրապէր խ-

թանպօլա կէլէճէքլէրի, Բուսիա սէֆարէթիանէսի ճանիպինտէն, Մէհաճիրին իտարէսինէ լապէր վէրիլտիկի հավատիսաթտան տըր։

— Տայիրէի Պէլէտիյէ սըրը քեսթիպի Գօնսթան էֆէնտի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ մէմուրիյէթի մախսուսէ էլէ Կանեաեա ազիմէթ իթմիշ տիր։

— Գավիէն սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, բայթաիթիմիզը Պէլէտիյէ տայիրէլէրինէ մախսուս թէրթիպ օլունան նիզամնամէ, Զաթը հազրէթի սատուրէթբէնահի թարաֆընտան դուպուլ օլունտուզտան սոնրա, պա իրատէի սէնիյէ թասատիպ պույրուլմուշ տուր։

— Տիւնքի կիւն Ռպիրիթօն Պալթաճը վէ Ֆաթի իսիպ, վէ պու կիւն տախի մէրգումուն ճէնապէ ալտեը իճրա օլունմուշ տուր։

— Հաճ-չէրիֆէ կիտէնլէրտէն ալթը եիւզ գատարը, պու քէրրէ սաղ սէլիմ իսթանպօլա կէլմիշլէր տիր։

— Հէյպէլի-ատատա քեսային Պահրիյէ մէքթէպի սապրգ տիրէքթօրու, վէ Հալէպ վալիսի Սէլիմ բաշա հազրէթլէրինէ, իսթանպօլ Զապթիյէ իտարէսի հէվալէ օլունմուշ տուր։

ԹԻԼԷԿՐԱՖԻՑԷ

Մանչուռիէ մախսուս թէլէկրաֆ։

(Ադոնս Բիւրոյէ։)

Շիմալի Ամէրիկա.

Պէրլէն 17 մարտ։

Միսսիսիպիյի Շիմալի Ամէրիկա բարլամէնթօսու, գօնթի Պիզմարքէն գարշը կէլմէսինէ բաղմէն, վիւքէլանէն մէսուլ թուլթուլմասը հագրընտա օլունան թէքլիֆի գապուլ իթմիշ տիր։

Ուլահ Պուղտան.

Պուխարէշ 17 մարտ։

Բրէնս Շարլը հազրէթլէրի, Տախիլիյէ նազիրը պէրապէրինէ օլտուղու հալտ, իւչ հաֆթա էյշտա գալմադ իւզրէ, Պուքրէշտէն եօլա չըգմըշտը։ Միւշարիէ-յի հազրէթլէրի, Լիռէթաէ օրտուռու թէմաշա իտէճէք, վէ օրտա տէնիզ էնտիրիլմէք օլան պիր վաբօրուն տէնիզ էնտիրիլմէսի բէսմի ալտընտա հազրը պուլունաճագ տըր։

Թունա գէմիսիօնունտա, Բրուսիա տէվլէթի թարաֆընտան վէքիլ պուլունան Գօնթ Դէ մարլինկ Գալատա կէթմիշ տիր։

Ուլահ-Պուղտան վէ Մաճարիսթան պէյնինտէ սինօրլարա տայիր զուհուր իտէն մուարազաեը թէսվիյէ իթմէք իւզրէ հիւքիւմէթին բուրի բիզասը իլէ պիր միխթէլլէթ գօմիսիօն նասպ օլունմուշ տուր։ Մ. Բանէթի Տօնիդա, Ուլահ-Պուղտան հիւքիւմէթի թարաֆընտան մէզքիւր գօմիսիօնա վէքիլ նասպ օլունմուշ տուր։

Թահրիրի սասքիր օլունմագ իչին Էհալինին եէնիտէն սայլըմասը էմր օլունմուշ տուր։

Ինկիլթէրրա.

Լօնտրա 17 մարտ։

Տիւն աքշամ Ռումմդամարասընտա, Իրլանտատաքի բրօթէսթան քիլիսէսինին լաղվ ընա տայիր օլան լայիհանըն իքինճի շարթընը դապուլ օլունմասը կրմընտա Մ. Տիզրաէլի թարաֆընտան օլունան թէքլիֆ 221 գուրաեա գարշը 344 գուրա իլէ բէտտա օլունմուշ տուր։

Լօնտրա շէհրի թարաֆընտան Բարլամէնթօտա աղա պուլունան Մ. Գրավֆօրա, Ինկիլթէրրա պանգասընա մէմուր նասպ օլունմուշ տուր։

Ֆրանսա վէ Պէլճիգա մուարազասը.

Փարիզ 19 մարտ։

Ֆրանսա վէ Պէլճիգա տէմիրլէթլէրի վիւքէլասընտան միւրէքքէպ օլան մէճլիստէ, տէվլէթ նազրը Մ. Ռուէ, շըմէնտըֆէր մէսէլէսինտէ Ֆրանսա քէնտի նիյէթինի թէպտիլ իտէմէկ տէմիշ տիր։

Ամերիկա.

Պօստէն 17 մարտ։

Թէհէրանտա ասաքիր իսթանա չըգմըշ լաքին տէրհալ էօնիւ ալընմըշտըր։

Ինկիլթէրրա.

Լօնտրա 19 մարտ։

Գավիէն պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, Տօգթօր Լիվինկըսթօն, յունվարայը սոնլարընտա, Ամֆրիգանըն Շարգի գէրբսընտա օլան Զանզիպարա վասրլ օլմուշ վէ Սիւէյշ թարիգի իլէ Ինկիլթէրրաեա տէօնէճէք իմիշ։

Հասթէնկ շէհրի իչին օլունան ինթիխապա գարշը վէրիլէն իսթիտա գապուլ օլունմամըշ տըր։

ԵՍԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄՆՕՒ

ԳԱԼԱԹԻԱ ԹԻԱՆԶԱՄԸ

Ապրիլ	7	Աքշամ գայանը . . .	46- 8
»	8	Սապահ ազբլոր	———
»	»	Էն երիքսէք	———
»	»	Էն աշաղը	———
Բէբօր			Յն

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՏԵՂԵՏԻՆ ԱՍԵԼ, ՏԷՐՄԱՆԸ

Հէքիմիքատէ էն պիյիւք չարթ, էն պիյիւք պօրճ, վէ էն միհիմմ մատտէ, պիրինճի խասթանըն իլլէթինի թանրմագ, վէ իքինճի լաղըմ կէլէն իլաճը թէրթիպ իլէմէք տիր։

Պէնիի ատէմին վիճուտճա իլլէթլէրէ տիւշար օլտուղու կիպի, խալգլար նախօտ միլլէթլէր տախի. մանէվի սուրէթտէ իլլէթլէրէ միւպթէլա օլմագտա վէ նախօտ պուլունմագտա տրբլար։

Թէրպիյէնի միլլէթլէրէ նիսպէթլէ, միլլէթիմիզին պու կիւնքի կիւն էնվայի խասթալգլար բէնչէսինտէ պուլունմագտա օլմասընը, քեսֆիֆէյի սահիպ քէմալէթ զէվաթ կէօրմէքտէ, իգրար իթմէքտէ, ասընմագտա վէ խէյրսիյէթի չարէսինի արզուլէյիպ տիշիմնմէքտէ օլտուղու կիպի, զէզէթաճըլար տախի այնի վազիֆէյի թանրմագտա. վէ նախօտ քէնտիլէրի էօյլէ կէօթէրմէքտէ տիրլեր։

Պիզ տախի չու սոնրաքի թագզմըն իչինտէ պուլունմագտա օլտուղումուզտան, թագսաթիյլէ ումմա խըտմէթ իթմէքտէ օլմագլըզլա իֆթիխար իթմէքտէյիզ։

Պու իֆթիխարըմըզ հագգլըմը տըր, հօպտա հագգսըզմը տըր, օնուն հիքմիտնիւ վիրմէք ալյահիյէթի էհալիյէ բաճի տիր։ Իսկի էհալի քէնտի մուհաքէմէսինէ ալվամ իլէ, կէլճէք վագրթ իչին. հագգըմըզտա չայէսթէ կէօրէճէկի սիճիլի հապրըլմագտա օլտուղու հալտէ, պիզտէ քէնտի իթիգատըմըզտա պագը դալարադ, մէմուրիյէթիմիզէ տէվամ իտէլիմ։

Պէնիի ատէմին հայվանատ պիյիւք ֆարգը վէ պիյիւքլիյիւ, հէր չէյլ դատրը օլմասընտա, վէ քեսֆիֆէյի մախլուղաթտա հիւքմ իտէպիլմէսինտէ օլտուղու կիպի, հայվանատ տախի քիւչիւքլիյիւ. վէ նախօտ դայիֆլիյի, հէր ատատին պիր պիրինէ միհթաճ օլմասը տա տրը։

Պրբագալըմ չօճուգլուգ վագթ ու հալէրիմիզի, սինին քէմալէ իրթիքտէն սոնրա, հէր սապահ նահթագատան գալդըրճաճ, պիր չօղ ատամլարա թէչէքքիւրէ պօրճլու պուլունմագտաեը։

Նաթըզըմըզ նահթագ մէյտանէ կէլէնէ գատար, պիկիճ բահաթըմըզ իչին, պինլէրճէ քէսան չայրշմըշ վէ սարֆը էվգաթ ու էզհան իյլէմիշ տիր։ Իչտիյիմիզ դանվ Հինատէն Եէմէնէտէն հասրլ օլուպտա պիզէ կէլէնէ գատար պինլերճէ գահմէթլէր չէքիլմիշ տիր։ Եէտիյիմիզ էթ վէ էթմէք վէ սայրէ վիճուտէ կէլէնէ գատար բէք չօղ զայրէթլէր զուհուրա կէլմիշ վէ թէրլեր սէօրիւմիւշտիւր։ Վէ պինապէրին կիտիկիմիզ էլպիսէնին եուսնու, բամուզու վէ իբէյի կիւնակիւն դումաչլար օլուպ վէ էլպիսէ հէյրէթի քէսպ իտէնէ գատար հէզարան էլէրտէն վէ տէմիկհան ու մաքինալարան կէչմիշ տիր։ Վէ զայրիհիմ։ Վէ զայրիհիմ։

Եկեր քէնտիմիզտէն պաչգա ատամլար մէդքիւր չէյլերին հուսուլի վէ իմալի իչին չալըշմըշ օլմասա իտիլէր։ պինզիմ պիզզաթ եիւզտէ պիրիսինի եարատմահաճաղրմըզ վէ պինաէն ալէյհ եապանի պիր հալտէ գալաճաղրմըզ չիւրէհէսիզ իտի։ տիմէք տիր քի օլ ճիհէթլէ մէրգումանա թէչէքքիւրէ պօրճլուեուզ։

Նէ՞ պիյիւք խըտմէթ, վէ նէ՞ պիյիւք սըրը ու հիքմէթ, չէօքճի, համմալ, ըէչպէր, էթմէքճի, գասսապ, գունտուրաճը, թէրզի վէ սայիրէ վէ սայիրէ, քեսֆիֆէյի տախի, հէման պիր պիրինտէն աչազը գալմագ տէրէճէտէ, պիր պիրինէ խըտմէթ իթմէքտէ տիրլեր։

Պունլար իյի, լաքին ինսանըն վիճուտի էլպիսէ կիպի էսկիր, չէօմլէր կիպի գըրբլեր։ Վէ էվկ պի երգբլեր։ [illegible] պիր թամիր իտէնէ իհթիեաճ վէ էշէտտի լիւզում վար տրը։ Վէ պու խըտմէթի տախի հէքիմլէր, ճէրահլար վէ էճզաճըլար իճրա իթմէքտէ տիրլեր։ Վէ պունլարըն խըտմէթի իսէ, պիր ճիհէթլէ սայիր էանաֆլարն խըտմէթինտէն զըյմէթլի օլտուղունտան, օնլարտան զիեատէ թէչէքքիւրէ չայէսզէ կէօրիւմէքտէ տիր։

Հէր իշ վէ սանաթտան, էհալինին պիր գըսմը իչին մէնֆաաթ հասրլ օլտուղունտան, մուգատտէս սաերլսա ճայիղ տիր։

Զաղէթաճըլըգ տախի պիր իշ տիր, վէ եախօտ ումում իչին պիր խըտմէթ տիր։ Վէ սայիր իշ վէ սանաթլարտան զիեատէ խըտմէթ իթմէքտէ օլտուղունտան, հէբսինէն զիեատէ մուգատտէս սաերլսա սէզա տրը։

Հէր սանաթտան պուլունան ատամ խալգըն եալընրգ պիր եա պիր դաչ գրսմը մէնֆաաթը իչին չալըշըր։ Հալ պու քի զաղէթաճըլար, հէր գրսմին մէնֆաաթը իչին չալըշըրլար։

Լամմա, պաղը զաղէթալար վազիֆէյէրինի լաերգըլա իճրա իթմէզլէր իսէ, օ թագսիրաթ սանաթտա օլմասընը, իլլա սանաթքէարատա տրը։ Նասըլ քի հէր գունտուրաճը իր գունտուրա, վէ հէր էթմէքճիտէ իյի էթմէք եարատմագ վէ եախօտ եարմագ։

Զաղէթաճըլըգ, պիր հէքիմլիք տիր, վէ էօյլէ պիր հէքիմլիք տիր քի, հէր սընրքի էհալի, մատտի վէ մանէվի սուրէթտէ, հէր նէվի նօգսանընը խապէր վիրմէքլիյէ, վէ թասհիհինէ չալըշմագըզա պօրճլու տուր։

Պիզճէ միլլէթիմիզին պու կիւնքի պիյիւք իլլէթի ճէհալէթի, եանի մէքթէպլէրինին ազրզը, նիզամընըզը վէ սէֆիլիյի տիր։ տիմէքտիր քի, պիզիմտէ պօրճումուզ իլլէթի հազրէյի կէօրմէք, թանրմագ, վէ տէրմանընը պիլտիրմէքլիեէ չալըշմագ տրը։

Շիմտիյէ գատար, պիզ տախի, սայիր զաղէթաճըլար կիպի, էնվայի մատտէյէր իւզէրինէ չօգ չէյլէր եապարդ, չօգ թէճրիպէյլէր կէօրտիք, վէ սաղպէթքեար, միլլէթիմիզ պիլթիւն զուվվէթիյլէ, մէքթէպլէրին իլէրուլմէսինէ, վէ դրդ վէ էրքէք քեսֆիֆէյի չօճուգլարըն միգտարի քիֆայէտէ թանսիպի ուլումու ֆիճանուն իյլէմէսինէ էզճան ու տիլ չալըշմասրդա թարիզը մէտէնիյէթտէ միղտարի քիֆայէտէ իլէրուլէյէմէճէկինէ, բանա իսքեաթ օլտուգ։

Կէրչի մէմնունուզ վէ թէչէքքիւր տախի խէրիմ։ պիր գաչ սէնէտտէն պէրու, վէ աէլ խուտաա պու կիւնլէրէ, հէրքէս պէյնինտէ մէքթէպ լազրլարը կէչմէքտէ, վէ հէրքէս էվլատըրն օգուտմասընը արզու իթմէքտէ տիր։ լաքին էսկի խէրիմ քի, տէրեարար գատար լազրլարը եանրնտա, կէօրէր գատար իճրասի կէօրիլէմէմէքտէ տիր։

Իլլէթ թանրմահարնճա իրտա վէրիլէմէզ։ վէրիլսէտէ ֆայտասը իտէմէզ։ վէ սէպէպ պուլունմահընճա իլլէթ գագամագ։

Միլլէթիմիզ, վագտա իլլէթիմիզին մէքթէպսիզլիք օլմասընը, պիր գապա սուրէթտէ ֆարգ ու ֆէհմ իյլէմիշ տիր։ լաքին նէ ճինս ու տէրէճէսինի, վէ նէտտէ թէֆէրիւաթընը անլահամամըշ տրը։ Վէ պինապէրին, կէրչի աղ չօղ մէքթէպլէր աչմըշ տրը։ լաքին միւրատ իթտիկի սէմէրէյի կէօրէմէմիշ տիր։ չիւնքի պու խուսուսլարին սէպէպինի արաեբպ պուլմամըշ։ Վէ եախօտ պուլամամըշ տրը։

Միլլէթիմիզ իչին մէքթէպճէ էշէտտի իհթիեաճ վար տրը։ լաքին նէ՞ գատար մէքթէպ պուլունմալը տրը, մէքթէպլէրտէ նէ՞ տէրսլէր վէրիլմէլի տիր, նէ՞ գատար չօճուգլար օգուտմալը տրը։ Վէ էվվէլա գա՞նդի չօճուգլար օգուտմալը տրրլար։

Մէքթէպլէր գա՞նդի թարիգի թուլթմալըտրրլար։ քի՞մլեր իսարլ իթմէլիտրլէր։ Վէ գա՞նդի սուրէթտէ գայրմալըտրրլար։ պունլար տիգդաթա չաեան պիրէր նօգթալար տրը։

Պիզճէ, հիչ տէյլի իսէ հէր էլի ֆամիլեա իչին պիր մահէլլատէ պիր մէքթէպ պուլունմալը։ վէ հիչ տէյլի իսէ էրմէնիճէ հազմագ օգուտմագ։ վէ պիրազտա բագամ, ճաղրաֆիա, վէ բէսիմ էօյրէթտիրիլմէլի։ վէ գըզ վէ էրքէք նէ գատար չօճուգ վար իսէ օգութտուրուլմալը։ վէ էվվէլ էմիրտէ, եանի էրքէք չօճուգլարտան տախի էվվէլ գըզլարըն թալիմ ու թէրպիյէսինէ սայ ու իգտամ խտիմէլի տիր։

Տեվֆիգ.

— Իսկիսատաբ մէքթէպի պահսը տէրճինէ, պու կիւն հէրիմիզ միւսատտէ իթմէմիշ տիր։

Ս. Պապին հրաբերը Հայոց մասին

18 մարտ 1869 'ի Սիվրիհիսար

. . . խմբագիր.

Ի ծոց նամակս ներփակեալ կը դրանք Գաղատիոյ բարեջան առաջնորդ Դերձակեան գեր. Սրիստակէս Ս. արքեպիսկոպոսին այս տարի Հռոմ զումարուելիք տիեզերական ժողովոյ նըկատմամբ առ ինքն եկած հրաւիրագրին տուած պատասխանին օրինակը, որ ստուգիւ Ն. գեր. բարձր սրբազնութեան գեղեցիկ սկզբանցն եւ լուրջ զգացմանց երաշխիք կընծայէ։

Հայ մամուլը՝ իբր հասարակաց կարծեաց թարգման. երբ իրաւամբ շատ սնդամ կը գանգատի եկեղեցականաց եւ առաջնորդաց ոմանց դայթակղելի վարմանց վրայօք. տարակոյս չը կայ երբէք թէ իր սեպուհ պարտաւորութեանց մէն է նաեւ արժանընտիր՝ եւ քաջարթուն հովիւներն ալ արժանաւորապէս դրուատել, որոնք Ազգ. շահերն եւ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ իրաւունքները՝ իբրեւ առանձինն իրենց ոնձնական շահերն ու իրաւունքները պաշտպանել քնաւ չեն դեղեւիր. եւ իրենց ազգաշէն գործքերով ազգին փառքն ու պատիւը կատարելուն, որոց իրական օրինակներ ամեն ուրեք եւ ամեն պարագայի մէջ տոյց տուած է յիշեալ գեր. Ս. արքեպիսկոպոսը որ իրաւամբ մեծկակ տեղ մը կը բռնէ ազգ. գործունութեանց տարեգրին մէջ, գործեր՝ որ իրաւամբ ընդհանուր համակրութեան եւ հնարհակալեաց արժանի են. եւ զոր հրապարակէլ կ'զգուշանամ որով մի գուցէ Ն. գերապատուութեան անխառնասիրութեան զգացումը վիրաւորած ըլլամ՝ այլ սա չափը ըսել միայն բաւական կը համարիմ թէ այս չափ տարիներէ 'ի վեր՝ յորում ազգ. քննութեան եւ թէ առաջնորդութեան վշալից եւ ամենասիրտուկ պաշտօնները խիստ շատ տեղեր վարած է ամենայն յաջողակութեամբ եւ արդիւնաւոր կերպով եւ ոչ ոք ալ մինչեւ հիմայ դժգոհացած է իրմէ, իսկ հնարհակալ եղողներն անթիւ, որ հարկաւ մեր փանաքի դրուատիքներէն շատ աւելի կարժեն։

Վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ ազգ. վարչութեան խառն ժողովը որամադիր է Եօզկատու վիճակը Գաղատիոյ հետ միացնել, որ կը նշանակէ թէ բանիբուն եւ գործունեայ պաշտօնեաները ճանաչելու իմաստութիւնն ունի արդի վարչութիւնը։

Սիսակ.

• Գեր. Սրբազն. եղբայր 'ի Քրիստոս.

Առաջնորդ Հռոմէական հայոց Անկուրիոյ.

Զեր Ս. Պապին կողմանէ գրուած նամակն ստացայ միայն իմ հետաքրքրութիւնս յագեցուցնելու համար, ըստ որում կը փափաքի տեսնել Քրիստոսի խոնարհ աշակերտ եւ ձիներս Պետրոսի յաջորդ մեծագոյն քահանայապետին միութեան համար երկնած խորհուրդին ստուերագիրը։

Կը պատասխանեմ նոյնին՝ ոչ իբր պատգամախօս Հայոց կողմանէ, պաշտօ-

նապէս, այլ կը գրեմ իբրեւ իմ առանձին անձնական կարծիքս։

Ն. Ա. Թագաւոր քահանայապետը միութեան կը փափաքի, քա՛ջ է, բայց քննենք թէ ի՞նչ տեսակ միութիւն է այդ։

Միութիւն բառին բնական առմամբը կիմացուի տարբեր եւ կամ իրարմէ զատուած մարմիններու կցորդութիւնը։

Եւ որովհետեւ Արեւմտեան եկեղեցւոյ գլուխ Թագաւոր քահանայապետը միութիւն կուզէ այսօր Արեւելեան եկեղեցւոյ հետ.

Բնականաբար կը հետեւի թէ Արեւմտեան եւ Արեւելեան եկեղեցեաց մէջ տարբերութիւն մը կայ, եւ այդ տարբերութիւնն է որ երկու եկեղեցիները իրարմէ բաժնած է։

Ամեն սկիզբ պատճառ մը ունի, եւ ամէն պատճառ ալ իր հետեւութիւնը։

Ուրեմն այս երկու եկեղեցեաց մէջ եղած բաժանումն ալ պատճառ մը ունի, որով եւ առանց պատճառը մէջ տեղէն բարձուած ըլլալու, միութիւնն ալ անհնար է։

Պատճառը Արեւմտեան եկեղեցւոյ քահանայապետին ծայրայեղ պահանջումներն են. պահանջումներ՝ որք բնաւ չեն կրնար համաձայնիլ Քրիստոսի առաքելոյ եւ Ա. հայրապետաց սկզբանցը։

Այս ընդհանուր առմամբ երկու բան կրնանք ենթադրել, Ա. կամ՝ այն պահանջումներուն ընդունիլը եւ կամ՝ Բ. պնդուիլը։

Եւ ահա ան ատեն իրը եզրակացութիւն կունենանք միութիւն եւ կամ հերքում։

Հերքումը աներկբայելի է, վասն զի Ա. Պապը իր պահանջմանց նկատմամբ անդրդուելի է։

Անդրդուելի է, վասն զի «արտաքոյ Հռովմայ չիք փրկութիւն»ը իր անայլայլելի սկզբունքն է։

Անդրդուելի է, վասն զի իր դլուխ եկեղեցւոյ ըլլալու պահանջումն դադրած չէ։

Անդրդուելի է, վասն զի իր անսխալականութեանը վրայ հաստատ կեցած է։

Անդրդուելի է, վասն զի Կ. Բ. Ղ. Ն. եւ Յ. Ղ. Քաթըրճըեան վարդապետներուն հայոց եկեղեցւոյն կատմամբ գրած անհեթեթ զրպարտութիւններն (մուրայ բարբանջմունքներն ըսելու) դեռ կեցած են։

Եւ վերջապէս անդրդուելի է, վասն զի ձկնորս Պետրոսի յաջորդը Դամէոս եւ Բարթուղիմէոսի յաջորդ եւ Ա. Գրիգորի գահուն ժառանգ Տ. Տ. Գէորգ վեհափայլ եւ սրբազնակատար ամենայն հայոց կաթողիկոսին հետ փոխանակ բանակցելու, Արեւելեայ եկեղեցւոյ եպիսկոպոսաց կը դիմէ, վասն զի «բաժանեա զի տիրեսցես»ը իւր անդրդուելի սկզբունքն է. եւ քանի որ իր սկզբանց մէջ անդրդուելի է, ուրեմն մեր ալ տալիք պատասխանը հերքում է։

Հերքում է, վասն զի Ա. Պապին առաջարկած միութիւնը Քրիստոսի քարոզած միութեան պայմաններէն գլխովին զուրկ է, ըստ որում պառակտում կենթադրէ։

Հերքում է, վասն զի Ա. Պապը զՀայոց եկեղեցին կուզէ իր իրաւասութեան տակն ունենալ, այն եկեղեցին որ Քրիստոսի քարոզած միութեան, սրբութեան ընդհանրականութեան եւ առաքելականութեան սկզբանցը վրայ հաստատուած է, այն եկեղեցին՝ որ իր անկախութիւնն եւ սրբազան սկզբունքները հաստատ պահելու համար թէեւ իր քաղաքական իշխանութիւնը զոհեր է, բայց իր բարոյական այժը անեղծ եւ անարատ պահեր է, այն եկեղեցին՝ որ Քրիստոսի Տեառն մերոյ, Ա. Առաքելոց եւ Ա. Հայրապետներուն քարոզած հաւատքին, սկզբունքին եւ վերկութենէն զատ՝ ուրիշ հաւատք, սկզբունք եւ փրկութիւն չընդունելու համար ընդունած չէ նաեւ Քաղքեդոնական, Տրիտենդեան, Բլրբենդեան եւ այլ ուրիշ ժողովները, որ Նիկիոյ Կ. Պոլսոյ եւ Եփեսոսի Ա. ժողովոց հակառակ սկզբունքներ հաստատեցին։

Ուստի եւ միով բանիւ Հայոց եկեղեցին «մի»է այն ամեն եկեղեցիներուն հետ՝ որք Քրիստոսի քարոզած միութեան դրոշմը կը կրեն, եւ չատ անախորժ կը թուի լսել մեզ այն միութեան ձայնը, որ փոխանակ Քրիստոսի Տեառն մերոյ Ա. եկեղեցւոյ բերանն հնչելու, Վատիկանի դահլիճն կը հընչէ, ըստ որում Հայոց եկեղեցին իբրեւ ճշմարիտ եկեղեցի Քրիստոսի, կը կրկնէ «Տուք զկայսերն՝ կայսեր, եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ»։

Հայոց եկեղեցին ունի իր Ա. Կաթուղիկոսը, որ իրրեւ քարոզութեան միջոց եւ ոչ սուրբ, որ երկնաւորը երկրաւորին հետ կը շփոթէ, հետեւաբար եւ Հայոց եկեղեցին 69 ի հրաւէրին հետ չընդունի զՍ. պապը, որ խաչին հետ միանգամայն սուր կը շողացնէ, եւ փոխանակ քարոզելով համոզելու, մարդոց հաւատքն եւ կրօնքը կը քննադատէ, որք ծնան զԼուտերականութիւն, զԿալվինականութիւն եւ զպառակտումն եկեղեցւոյ միաբանական Ա. ուխտին, եւ զորս այսօր դատապարտելու դժբաղդութիւնը ունի։

Հայոց եկեղեցին ալ հաւատարապէս կը հերքէ, կը դատապարտէ, եւ բնաւ չընդունիր այն ամէն հերձուածները եւ մոլորական սկզբունքները, որք հակառակ են քրիստոնէական սրբազան սկզբանց, եւ կաղօթէ սրտագին ամէն հին եւ նոր մոլորելոց համար դառնալ դէպի ճշմարիտ միութիւն, սրբութիւն, ընդհանրականութիւն եւ յառաքելականութիւն։

Ահա այս է մեր սկզբունքն եւ պատասխանը։

Ի Սիվրի Հիսար վիճակի մերում
1869 մարտ 16

Աբեղա-եպիսկոպոս Դիւրիկեան
Դատաւորս եւ այլոց

ՄՇԵՑԻՈՑ ՎԻՃԱԿ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ի Հոգւոյն 892 թուին Նիսանի տասնեւչորսի։

Գ.

Մշոյ տաղտկալի վիճակը։

Մշոյ կառավարութիւնը ի՞նչ կըսէ կամ ի՞նչ կընէ ասոնք տեսնելով. բայց ի՞նչ կրսեմ, չէ՛ որ ինքն է ընող եւ ընել տուող, չկայ Մշոյ մէջ մէճլիսի ագա մը, որ ամէն տարի գաւառի մը կամ քանի մը գեղերու թաշիրը չառնէ, այն ինչ կիմանամք թէ տերութեան օրէնքը կարգիլէ կառավարութեան անդամներուն վարձակալութիւն ընել։ Խեղճ ժողովուրդը որոնցմէ որ կը զրկուի, նոյն իսկ անոնց կուգայ բողոքելու, անոնք են միանգամայն դատաւոր եւ դատախազ։ Միայն փաշաները՝ երբ նոր կուգան, ժողովրդեան յոյս կուտան. բայց՝ ինչպէս սովորաբար իրրեւ առած կըսուի, երբ մողրագետի սեւ ջուրը իմաստ, ուրկից պիտի անցնեն Մուշը մրտնեն, բոլորովին կը փոխվին եւ կը դառնան Մշոյ մարդ։

Մշոյ կառավարութիւնը, որ տէրութեան պաշտօնեան եւ անոր կողմանէ հպատակաց պաշտպան ըսել է, կաշխատի խիստ յաջողակութեամբ տուրքերը ժողվել. թէ եւ վերջին աղքատ այրին այծիկ մ'ունենայ, որոյ կաթով իր օրը կը կերակրէ, զայն ծախել եւ հարկը վճարել կուտայ, բայց օր մը կը մտածէ թէ ինչ գրութեան մէջ պտնելու է ժողովուրդը որ իրենց վիճակն ապահովելայ, երկրագործութիւնը, արուեստն ու վաճառականութիւնը ծաղկի յառաջանայ, որով թէ բնակիչքը աճին ու ծոխանան, եւ թէ գանձուց գումարը կաւելանայ տէրութեան, հապա այն պարծանքը որ կրվայտկի տէրութիւնն ունայն իսկ տեղական կառավարութիւնն ալ իր պատահական բարօրութեամբ. եւ ասով հեռաւորաց նախանձն ալ կը շարժի գաղթել գալ լեցնել այսպիսի երկիր մը, որ չատ երկիրներու մէջ թագուհի կոչուելու իրաւունք ունի։

Մշոյ կառավարութիւնը, իր ձեռքի տակն ունի Մուշ եւ իրեն դաշտը, Զուխուր, Խոյթ, Մօտական, Բաղէշ քաղաք, անոր բոլոր գեղերը, վերին Խլաթ, ներքին Խլաթ, վերին Պուլանըխ, ներքին Պուլանըխ, Մանազկերտ, Վարդօ, կարելի է ուրիշ գաւառներ ալ ունենայ որ ես չգիտեմ, ասոնք ամէնն ալ խիստ բարերեր, ընդարձակ եւ նշանաւոր գաւառներ են. բայց ասոնք ամէնն ալ աղքատութեամբ եւ Քրդերու բռնաւորութեամբ մաշուած ու տրորուած են։ Թէ ուզէ Մշոյ կառավարութիւնը կարող է մտածել եւ ի գործ դնել այնպիսի կարգ մը տոկոններու համար, որոյ ներքեւ կրնկեի բռնի երկրագործն եւ երկրագործութիւնն, Մշոյ կառավարութիւնը թէ ուզէ կարող է մտածել եւ ի գործ դնել այնպիսի միջոցներ որով սատիպուի Քիւրդը օրինաւորութեան ու հպատակութեան լուծը իր վզին առնուլ, կարդելով անոնց վրայ օրէնք, որ զօրք տան տէրութեան, հարկ տան, եւ անոնց երկիր սահմանել մշակելու համար այնքան ամայի մնացած պատուական բարերեր ունեցէն։

Փշրելու է ասոնց ձեռքի մահացու նիզակը, փոխարէնը արդարավաստակ մաճը դնելու է անոնց ափին մէջ, կործանելու է այն սեւ սեւ վրանները, որոցմով լեռէ լեռ կը շրջին գայլերու երամի պէս, եւ հաստատելու է դիրենք գեղերու մէջ դ'ռաններու տակ, իջեցնելու է զանոնք այն ամենի նրժոյգներէն, եւ եգ վարել տալու է. պէտք է քակել այն զէնքերը ատոնց մէջքէն, որոնցմով սարեր ու դաշտերը կը շրջին, ու թէ հպատակաց եւ թէ նոյն իսկ արքունական դոյց եւ կենաց յափշտակութիւն աւազակութիւն կընեն, մարդոց մէջ կարգելով անոնց բնակութիւնը, աշխատցնելու, կրթելու եւ մարդկութիւն սորվեցնելու է անոնց. որ մարդու կերպարանք՝ ունին բայց գազանի կեանք կը վարեն։ Ասով կառավարութիւնը տէրութեան գանձուն ալ շահ կընէ, Մշոյ արքունի հարկաց եւ հասոյթից գումարը տարեկան հարիւրաւոր բեռներ կրթըբին. բայց այն ամէն բեռները կապող Մշոյ երկրի բայա Քիւրդն է եւ Հայն է միայն, այն ժողովուրդը՝ որ իրեն մէկ աւուր պարենին անգամ տէր չէ. իսկ Գարաչատրը Քիւրդը որ այս երկրի հարստութեանց տէրը՝ է թէ ոսկիով եւ թէ անասուններով, գրեթէ ինաւ մաս չունի այն բեռներու մէջ։

Ինչպէս դարս կը պահանջէ, եւ ինչպէս մեր օգոստափառ Կայսրը թէ օրէնքով եւ թէ բերանով կը քարոզէ հաւասարութիւն, արդարութիւն, եղբայրութիւն առ հասարակ Մշոյ մէջ՝ պոզ եւ հազար յանցանքով սեւցած Քիւրդ մը կամ տաճիկ մը եթէ սուտ ալ վկայէ, «տէրնի խլամ եալան սէօյլէմէզ» կըսէ եւ կընդունի կառավարութիւնը. իսկ Հայը, «կեավուր»է, անոր ո՛չ խօսքը կընդունի եւ ոչ վկայութիւն, եւ ոչ կենաց անգամ արժանի է նա։

Մշոյ կառավարութիւնը եթէ Քրդերու երկիւղը վերցնէ, կրնայ միայն անաանաբուծութեամբ մեծ առուտուր բացվիլ այս երկիրը, որմէ մեծ եկամուտ կուգայ տէրութեան գանձուն, եւ բաւական հարստութիւն կը շահի ժողովուրդը։ Այն լերանց եւ դաշտաց անքաւ արօտները արեւակէզ կըլլան, արածացող չկայ այդ Քրդերու երկիւղէն։

Մշոյ կառավարութիւնը եթէ ուզէ կարող է մտածել եւ ի գործ դնել տալ երկրագործութեան մէջ բամբակի, բրինձի, թթենեաց եւ այլ օգտակար բոյսերու մշակութիւնը, ինչպէս մէկ քանի տեղ մէկ երկու տարիէ հետէ սկսած են եւ չատ լաւ յաջողեր է. բայց թէ Շահնաներու խստութիւնէն եւ թէ Քրդերու ձեռքէն չկրնալով դիմանալ կը խորհէին խափանել, այն ինչ ուրիշ տեղերը մրցանակ կը բաշխեն այսպիսի բաներ սկսողներուն ու կը քաջալերեն։ Թիւթունի մշակութիւնը՝ որ առաջ բաւական չատ էր Մշոյ մէջ, այս քանի տարի խիստ նուազեր է, պատճառը՝ ապահովութիւն չիկայ, եւ տուրքը չատ ծանր է։

Մշոյ կառավարութիւնը եթէ ուզեր կարող էր առաջքը առնել եւ թող չտալ որ այնքան երեւելի ու մանաւոր տունները փախչէին Մշոյ հողէն եւ երթային ուրիշ երկիրները, աւերակ ձգելով այս տեղ եւ չէնցընելով այն տեղ, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ Հայեր ալ գնացին Երեւան, գիր բերին Ռուսաց հիւպատոսին ի Կարին, եւ եթէ ըստոյգ յաջողի՝ մինչեւ չորս հարիւր տուն միայն հայք առաջիկայ գարնանս պիտի գաղթեն Ռուսաստան, անչուշտ մեծ մաս մ'ալ անոնց ետեւէն պիտի երթան. ո՞վ կը մնայ Մշոյ երկիրը, ամենեւին բանի տեղ չիդրաւ կառավարութիւնը ասոնց շարժումը, բայց այս այնան վերջին օրերը անգամ մը անոնցմէ քանիսը կանչեց ատեանը եւ հարցուց. երբ Ավզաղբիւր գեղէն խատս անունով հայ մը մորմոքելով պատասխանեց թէ «ի՞նչ ծանր ցաւ է իրենց սրտին, ձգել իրենց ծնած ուսնած հողը, այնպիսի վայելուչ եւ բարի երկիր մը, Օսմանեան տէրութեան օրէնք եւ մեր կայսեր բարեհնամ հովանիքը», —գիտցողին ու վայելողին համար. — Մեր հարց գերեզմանները, մեր վանքեր եւ եկեղեցիքը. եւ ո՞վ գիտէ, ըսաւ, պիտի փճանա՞նք թէ պիտի հանգիստ գտնանք սոյն տեղերը, ուր ամէն բան օտար է մեզ. «բայց ի՞նչ օգուտ ալ, չենք կարող դիմանալ, դանակը ոսկորին հասաւ, եւ փչրեց ոսկորներն ալ։ Մեր ցաւը միայն Մշոյ մէճլիսէն է, ձեզմէ, որ հակառակ «Արքային կամաց եւ օրինաց զմեզ կը տրորէք, ամէն ժամանակ կը բողոքենք. ու դուք մեր բողոքը սուտ կը հանէք, քրդերուն եւ գէշ մարդերուն պաշտպան կը լինիք, մենք կը դիմանայինք տակաւին. կը դիմանայինք եւ մեր սահմանեալ տուրքէն զատ ինչ որ ուզէիք կուտայինք, միայն աս ամէնը «մեր հաւատքի համար, մեր վանքերու եւ եկեղեցիներու համար, մեր խաչին ու Աւետարանին համար էր։» Այս մի միայն ասոնց համար էր որ թէ տէրութեան հարկը եւ ան տէրութեան հարկերը կուտայինք. թէ մեր ընտանիքը բռնաբարելու, զմեզ սպաննելու վտանգներն ալ կը տանէինք. բայց այսօր «մեր աչքի առջեւ տեսանք մեր սրբութիւնը, մեր հաւատքին եւ մեր խաչին ու տաճարին նախատինքը, ու ալ չենք կարող համբերել. «պէտք է որ փախչինք, թէ մեռնինք թէ ապրինք պէտք է որ փախչինք . . . .»

—Այսպիսի սրտառուչ եւ արդարացի խօսքերէն շարժեալ թէպէտ եղան համազգներ եւ յոյս տուողներ, բայց գլխաւոր ազային մէկը աս պատասխանը տուաւ. «Թողէ՛ք թող երթան. երկրի շինութիւնը ատոնց վրայ չէ . . . .»

Մշոյ կառավարութիւնը ժիր է Հայոց վանքերէն տաճանորդական տուրքը եւ ոչխարի աղնամը առնել ինչ անկանոնութեամբ որ կառնեն ու կը վարուին վերջին գեղացւոյն հետ, այն ինչ կիմանանք ուրիշ երկիրները, փոքր Հայոց մէջ, մի եւ նոյն Օսմանեան տէրութեան երկիրները, մի եւ նոյն Հայոց ազգի վանքերը, նոյնպէս եւ Ցունաց, ամենեւին բան չեն տար, եւ ինչպէս կիմանանք Տէրութեան օրինաց մէջն ալ հրատարակեալ է թէ եկեղեցիք ու վանքերը ազատ են որ եւ իցէ հարկ տալէ, եկեղեցիներն ալ ազատ են տէրութեան օրէնքով։ Բայց այս երկիրը ամէն տէրտէր, աշխարհականին հաւասար հարկ կուտայ, եւ վանքերու մէջ միաբան գնացող ու նոյն իսկ վանքի դպրոցի մէջ իբրեւ աշակերտ կարդացողն ալ իեանէ կուտայ, միայն վարդապետաց գլուխները ազատ են։ Եթէ ատոյգ է, կը լսենք որ Վանայ եւ Մշոյ վարդապետներն խորհուրդ ըրած են գալ Պոլիս եւ վանքերու տուրքերուն համար բողոք մատուցանել վեհափառ Սուլթանին։

(Շարունակելի)

— Էրէկուան Մանզա մէկի երրորդ ելեսի երկրորդ էջին մէջ, «բայց եւ այնպէս ճշմարտութիւններ ալ եղած ըլլալը ապացոյցներ է» ըսուելու տեղ, «սխալմամբ» բայց եւ այնպէս ճշմարտութիւններ եղած ըլլալը ապացոյցներ է» ըսուած է։

— Խաղիւզի Նորընտիր Թաղական խորհրդոյ անդամներէն հինգը, չըգիտեմք ինչ պատճառաւ իրենց հրաժարականը տուեր են։

— . . . Խմբագիր Տէր ·

Մասիսի մարտ 29 թուով հրատարակուած չաբաթաթերթին մէջ Պէշիկթաշու Մաքրուհեան վարժարանին նկատմամբ նամակ մը տեսնուեցաւ թշնամանալիր նկատողութիւններով ։ Կը յուսայի որ Մեծարգոյ խմբագիրը ներկայս հրատարակել կը բարեհաճի առ ի պատասխանի քրած մէկ քանի քննադատութեանց ։ իսկ մէկ քանի օր սպասելէն ետքը՝ երբ իր մերժողական կամքն յայտնեց ։ Ձեր ամենողմնակալութեան վրայ ունեցած համոզմամբս ձեզ ուղղել խոհեմութիւն սեպեցի քան թէ ընդդէմ բողոքել ։

Արդարեւ ինձ ոչ այնչափ զարմանալի երեւցաւ յիշեալ նամակագրին ըրած թշնամանքը զոր կուտակեր էր վարժարանին վրայ ։ որչափ որ պարունակուած դիտողութիւնները անհիմն ձեռնարկութիւններով հաւաստել ճգնիլը · որոնց մէկ քանին ալ կրսեմ անուղղակի կերպով ներքին դասատուաց վերաբերելով, զանոնք ոչ նուազ անուանարկութեան ենթակայ կընէին · Արդ՝ նկատելով արդոյ նամակագրին « վարժարանը խոտորնակ յառաջադիմութեան մէջ » երեւակայածը , եւ « անդեալ տարուընէ քայլ մ՝ալ յառաջ չըլլալը » չեմ հանդուրժեր յեան դարձընելու եւ ժխտելու համար այն տողերը , եւ ինքնին անտեղի եւ անստոյգ ըլլալը ապացուցանելու · վասն զի եօթն ամսէ ի վեր յիշեալ վարժարանին մէջ մաթեմաթիքական ուսմանց դասախօսութիւնը կընեմ , այն վերբերական նախատինքը երբէք չընդունելու համար թող ներուի ինձ յասպարէզ կոչել յիշեալ նամակագիրը , որպէս զի նոյն տնօրէնութեան չնորհիւ խղճի մտօք թափուած ճգանց եւ աշխատութեանց արդիւնքը քննելով կշռէ , եւ հասկնայ թէ որչափ սխալեր է խղճի դէմ գործածած թունաթաթախ գրիչը՝ որ այսչափ չփոթութեանց առիթ եւ տապար բարեկարգութեանց եղաւ ։

Ուստի կը համարձակիմ պաշտօնիս նըկատմամբ բացարձակապէս հերքելու , յիշեալ նամակագրին « խոտորնակ յառաջադիմութիւն » ըսածը եւ կը հրաւիրեմ զայն ի վարժարանս , որ իր երեւակայած նկատողութիւնները կամ հաւաստէ եւ կամ յետս կոչէ , վասն զի պաշտօնիս պարտաւորութիւնը չի ներեր լռել այս անիրաւ յարձակմանց եւ չպահանջել մասնաւոր քննութիւն մը՝ որով ամէն տարտաձգութիւններ կը գտուին ։

Փափաքելի է որ այս առաջարկութիւնս յիշեալ նամակագրին եւ Պէշիկթաշու ազգայնոց ուշադրութիւնը գրաւելով կարեւոր համարուի գործադրելի ըլլալու ։

Մնամ անձնուէրդ

Բ · Տէր-Յակոբեան ·

1869 ապրիլ 5 ի Պէշիկթաշ

ԻԼԱՆԱԹ

Ղալաթիայոյ Լէյլիանամի Ճատտէսին տէ 41 նումէրօյու մագազասու մալիֆաթուրայա տայիր հէր ճինս էշեա եիւզտէ օթուպ էքսիլինէ բազար իրթէսի կիւնիւնտէն պաշտպարագ ազ կիւն զարֆընտա ֆիւրուխթ օյունճալը պէյան օյունուր ։

1869 Ապրիլ 4/16

ՕԳՈՒԵՈՒՃՈՒ

Ամ մէյտանընտա սէյտա իւզէրինտէ Ֆիրուզ աղա ճամիի շէրիֆի իթթիսալինտէ վէ սարը պօեալը վէ եէշիլ գաբուլու վէ 8 նիւմէրօյու գօնագտա պուլունան Պաղտատլը Ամէտա Նուրի պէյ , սարա , հավալէ , մէճնունլուղ , եարը պաշ աղրըսը , սրթմա , տիշարըլըգ , սրզը վէ սայիրլ իլլէթլէրինի օգուեուպ նէֆէյլէ յէճէկինի հէր քէսէ իլան իտէր ։

ՖՕԹՕԿՐԱՖ

Մահմուտ բաշա պաշընտա Պէզճիլէր–խան սօղաղընտա Նօ · 6 ֆօթօկրաֆիխանէսէ Ամէրիգա ուսթատլարընտան Կարապէտ աղա Պաղտասարեան , հէր եէրտէն էհվէն ֆիեաթի իլէ ֆօթօկրաֆլար չըգարմագտա օյտուղունու իլան իտէր , եանի ,

Պիր տուզինա	Ֆէյ 32	ղրշ ·
Եարըմ տուզինա	» 20	»
Զէրեէք »	» 15	»

Պիւյիւք դրթալար հաքէզա ·

Իսթանպուլա հէր տամ ալանան Պաղչէ փաքասա-փաբրիկնէ , վէ Գալաթանըն տէ-ղաղ նէմրէ օյտասը 7 Նէմրէլը-էնճա մաղազասընտա էլանը տուր ·

Միւսիւլիէյ Վէնսան Գասապեան , խայլի միւտտէթտէն պէրու սարֆը իդտամ իլէ քիւշատնա մուվաֆֆագ օյտուղու իշ պու էնճա մաղազասընտա Էվրոպանըն էն մէշհուր եանի Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա ֆապրիգալարընտան հէր նէվի հալը մուալիճէլէր վէ չիշէ վէ գրյէ իլէ հէր ճինս պալըգ եաղլարընտան մատա Նօրվէճիանըն քէսպի չէօրէթ իթմիշ օլան էն իալիս պալըգ եաղը վէ հէր 15 կիւնտէ պիր քէրրէ թաղէլէնմէք իւզրէ հէր նէվի մատէն սուլարը մէվճուտ օյտուղու , վէ խիւտավէնտէկեար վիլայէթի տախիլինտէ քեային Ինէկէօլ գազասընա թապի Զիթի դարէյէսինին նէվզու հուբ մատէն սուեուն տախի մէկքիր մաղազատա տէլօզիթօսու օյարագ , դայէթ էհվէն ֆիեաթլա ֆիրուխթ օյունմայտա պուլունտուղու կիպի , միթէնէվի վէ միտէվի չէկօյաթալար , վէ էօքսիւրիւք չէքէրլէրի , վէ Պէրլինին ալէա արքսու սուեու խիւլասասը , վէ նէզլէյի ալ միւտտէթ զարֆընտա տէֆ իթմէք իչին թիւթսիւ քեաղըտարը , վէ լասթիքտէն էնվայի ալաթ կէ էտէվաթ , վէ սիւտ չէքիլիպ էմզիտէճէք կէօնա կէօն էմզիքլէր վէ թէնգելէր , վէ խաթթալարա մախսուս լասթիք մինտէրլէր , վէթապիպլէրէ լուզումու թագէ աշ վէ հէրնէվի լէքէ չըգարը մատէնի բուչլէր , վէ մէսանէ պաղլարը , վէ սաղըրլարա մախսուս սիմտէն մամուլ ալաթ , վէ 8 տապրգա կարֆընտա պուզ թութտուրմագ , վէ տօնտուրմա եաբմագ իչին սաղիր վէ քէպիր մաքինալար · Լիպէն , Իժիյէնիք , Գէլլէ Ֆըրէր , վէ սայիր մէշհուր ֆապրիգալարըն լավանտա վէ բօմատալարը վէ սաչ պօեալարը , վէ գուվվէթ իչին գընա գընալը Պօրտօ վէ Մալակա չարապլարը , վէ Մէտօգ , վէ Շաթօլաֆիթ , վէ Շաթօ Մարկօ , վէ Շաթօ Լարօգ թապիր օյունան էնվայի Պօրտօ չարապլարը իլէ չամբանեալար , վէ գօնեագ , ամէր , վէրմութ , վէ պունլարա միւմասիլ հէր տիւրլու միւսքիւրաթ վէ մէշրուպաթ , վէ էնվայի իքսիրի հաեաթ , վէ մէյվէ չուրուպլարը , մահէլլի մէզքիւրտէ էհվէն ֆիեաթլա սաթըլմագտա տրը · ֆագաթ մէզքիւր չարապլարտան սանտրգ իլէ այմագ իսթէյէն զէվաթա լճաղ իտէն ըսգօնթօ տախի թէնգիլ իտիլէճէյի կիպի , թաշրայարա իրսալինէ լիւգում կէօրիւնէճէք էճզա վէ էտէվաթ տախի կէրէք գըեէ վէ կէրէք տիրհէմ իլէ օյուն , սանտրգլարա մէվզուէն վէ սէրիան մահէլլինէ իրսալ գըլընճագ , վէ պու սուհուլէթտէն իսթիֆատէ իթմէյէ արդու իտէն զէվաթ , միւմասիլէյհ , Մ · Վէնսան Գասապեանա սիբարըշլարընդն միւֆրէտաթ բուսուլասը իւլէ պէրապէր պիրէր գրթատա մէքթուսլ իրսալ իյէտիքլէրինտէ , մաթլուպլարը վէճճ իւզրէ վէ զայէթ էհվէն ֆիեաթլա էշեայի լաղրմէ պիթթէտարիք , սէրիան քէնտուլէրինէ իրսալ օյունճաղ տրը , վէ պալէատէ մէսթուր օյան հէր նէվի էճզա վէ էտավաթը սայիրէյէ Էվրոպատան ճէլպ իթտիրմէք իսթէյէն զէվաթ իչին տախի , գօմիսիօն իլէ ճէլպ էթտիրիլէճէք տիր ։

Ադէլէ-ուէմէր ֆապրէթսը ·

Թօբխանէ իսկէլէսինտէ Ն · 18 մաղազատա տէօքմէ վէ կ՝ըլք տէօյմէ տէմիր տէն հէր նէվի մաքինա , թուլումպա , գազան , մաթպաղ օճագլարը վէ սայիրլ , զայէթ ալէա վէ էհվէն ֆիեաթ իլէ իմալ իտիճէկինտէն , թալիպլի օլանլարընդն մահէլլի մէզպուրէ եանի Թօբհանէլիեան միւսիւ Միքայէլ ֆապրիգասընա միւրաճաաթ իյլիմէլէրի ։

Միւթէպէէր պիր թիւճճար թարաֆընտան , եանընտա եազըճըլըգ իթմէք իչին իյի էրմէնիճ վէ Ֆրանսըզճա վէ ուզ չօպ տումարակալութիւնա աշինա պիր եազըճը իսթէնիլմէքտէ օլուպ , զիեատէ մալիւմաթ իսթէյէնլէրին մաթպաամըզա կէլմէլէրի իլան օյունուր ։

Զէնկէլ դարիյէսինտէ դարաղօլխանէ իթթիսալինտէ սէլամլըգ վէ հարէմ ատաղուզ օտա իչ տուքա վէ ֆրէնք թուլումպասը վէ թաթլը սուլու իչ գուեու , վէ հարէմտէ քէպիր մաթպախ վէ պիր մըզտար պաղչէ , վէ սէլամլըգտա իքի հայվան ալըր ատօր վէ հավուզ վէ էշճարը միւամիրրէ վէ դայրի միւամիրրէլի վասիճ պաղչէսի օյան սահիլխանէ , վէ պէշ եիւզ ղուրուշա գարիպ մահիյէ իրատ կէթիրիր իչ գայրգխանէ , վէ դարիյէյի մէզքիւրէ չարշըսը վասաթընտա , սահիլխանէի մէզքիւրուն գաբուսունա միւթթասիլ պիր պաղ տուխանճը (թիւթիւնճիւ) տիւքքեանը , միւլք վէ կէտիկի իլէ իքի պաղ պէրպէր տիւքքեանընդն միւլքի ֆիւրուխթ օյունճաղընտան , իսթէլք իտէն զէվաթը Գօնեա ըուսումաթը նաղըրը իզզէթլու Էրքիֆ պէյ Լֆէնտինին գաբուչուհատարը Գուլէլի ճամիի շէրիֆի գարշըսընտա սաքին սահիպի Ամատուլահ աղաեա միւրաճաաթ պույուրմալարը ։

ԹԷԱԹՐՕ ՆԱՒՈՒ

Փարիսին մէշհուր օպէռնճուլարընտան մնամագել ԳԱՐԼՕԹ ԲԱԹԹԻ վէ Մ · ԹԷՕՏՕՐ ՐԻԹԸՐ վէ Մ · ՍԷՐԱԶԱԹԷ , վէ Մ · ԹԸՐՕՆԻ վէ Մ · ԿԱԼՕԱ պիւլիք պիր էթ-էր իճրա իտէճէքլէր տիր ։

Մէզքիւր գօնսէրին զանղի կիւն իճրա իտիլէճէկի , եագընտա իյան իտիլէճէք տիր ։

Իս–իլինին ալէա սընանմիշիրէք թօխումունան օն օգդա գատար սաթլըգ օլուպ , թալիպ օլան զաթ , խաթանպօլ Վալիտէ խանընտա 54 նիւմէրօյու օտատա Իսթիեարեան Ստեփան աղաեա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օյունուր ։

ՏՕԳԹՕՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Պէյ–օղլուտա, Ինկիլիզ սէրաեր դարուսունան աշաղը կիտիլիր իքէն, մէզքիւր սէրաեր տիվարը գարշը սրրասընտա , Համալպաչը սօգաղընտա վագը 68 նիւմէրօյու խանէտէ սաքին օյուպ , արաեանլար հէր կիւն էօյլէնտէն էվվել մէզքիւր իտանէտէ պուլապիլիրլէր ։

ԽԱՑԻԼԱԹ

Պէյօղլունտա Գալաթանճու գուլլուղու գարշըսընտա 97 նիւմէրօյու Ամէրիգան էճզախանէսինտէ , բէնչէմպիհ վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի էօյլէնտէն սաաթ օնա գատար հէր նէվի խասթալրղա իտարաթ պագըրմագտա տրը ։ Վէ բարաբ օյմաեան բէք ֆուգարալարա իգթիկա իտէն էճզա տախի բարաբզ վէրիլիր ։ Մէզքիւր Ամէրիգան , էճզախանէսինտէ , Ինկիլթէրրատան, Ամէրիգատան , Ֆրանսատան վէ սայիր մահէլլէրէն մանասուսէն կէթիրիլմիշ հէր տիւրլու էճզա , վէ խասթալարա իդթիդա իտէն էյեայի սայիրէ զայէթ էհվէն ֆիաթ իլէ սաթըլմագտա տրը։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԻԱՊԵՏ Ց · ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏՐՆ ԹԱՊԻԹԱՆԷՍԻՆԷ

Պէյ–Ղալաթա , Գալաթասարայ Ղուլլուղու 67 նումէրօ , ՏՕԹՕՐԱՖ ԱՊՈՅԱԼՈՒՆ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ ԳՈՐԾԵՐԸ ԿԱՏԱՐՎԻ ։

ՆՈՒՄԵՐՕ 467 ·